

Illustration: Arosgruppen arkitekter

Storsatsning på svampforskning

Nu ska svampen fram i dagsljuset. Forskningen har hittills pekat på svampen ur en negativ aspekt. Vem har inte hört talas om svampangrepp? Genom nya Svampforum ska forskarna istället syna svampen ur ett nyttoperspektiv, en svamp som kan användas som läkemedel eller så kallad functional food.

- Det finns väldigt mycket bra forskning om svampens negativa effekter, men dess positiva egenskaper vet vi väldigt lite om, säger Eric Danell, docent i skoglig mikrobiologi och föreståndare för Karljohanstiftelsen.

Svamparna utgör ett eget rike av organismer som är mer besläktat med djur än med växter. I hela världen finns 72 000 arter beskrivna, ca en och en halv miljon återstår att beskriva. Kunskaperna om svamparnas

 Läs upp

 Skriv ut Skicka

   ... Dela

FAKTA om svampforum

Bakom planerna på Svampforum i Uppsala står Uppsala universitet, Karljohanstiftelsen och Livsmedelsverket.

fysiologi eller kemi är ännu mycket ofullständiga.

- Vi tror att det är just bland de dåligt undersökta organismerna som de närmaste årens viktigaste biologiska och kemiska produkter kommer att påträffas, säger Eric Danell.

Det finns inget lärosäte i Sverige som har mykologi som ett självständigt ämne.

Istället förkommer mykologi som en del av den botaniska forskningen, lite snuttifierat där helhetens saknas, menar Eric Danell.

Nu finns planer att etablera ett nationellt kunskapscentrum i Uppsala under namnet Svampforum. Här ska en miljö skapas för långsiktig forskning om svampens goda effekter, exempelvis som medicinalsvamp eller i form av functional food.

En nationell referensgrupp har i första hand förslagit en ny byggnad i närheten av evolutionsmuseet där bottenvåningen utgörs av en publik undervisningsdel, Svampens hus. Här är syftet att stimulera intresset för svamp och svampforskning. Övervåningen rymmer en forskningsdel, det så kallade Svampforskningslaboratoriet.

I anslutning till byggnaden planeras en svampträdgård, ett så kallat mykoretum. Stolt fjällskivling, blåmusseron och självlysande svampar ska odlas på laboratorium och ställas ut i verklighetstroga miljöer. Intill en ruin anläggs ett gotländskt tryffellandskap. Svampträdgården kommer att rymma tillfälliga utställningar och växtarrangemang.

Kostnaden för fastigheten inklusive utrustning och en grundstab av forskare och anställda beräknas uppgå till ca 80 miljoner kronor. Hittills har Svampforum fått in 13 miljoner i donationsbidrag.

Enligt planerna ska stiftelsen dra in en tredjedel av pengarna, staten bidrar med en tredjedel och den sista tredjedelen hoppas man

Disputerade forskare med spetskompetens i bland annat molekylär systematik, ekologi, toxikologi samt mat- och näringslära samlas under ett tak. Fokus på forskningen kommer att ligga på svampar av intresse för livsmedelsindustrin och läkemedelsindustrin.

Svampforum består också av en avancerad undervisningsdel med museum och ett mykoretum (svampträdgård). Karljohanstiftelsen grundades för två år sedan i Uppsala och har som ändamål att genom donationer, testamenten och sponsorpengar främja holistisk vetenskaplig forskning och utbildning om mat- och medicinalsvampar. Med "holistisk" menas bland annat att bygga broar mellan forskning, utbildning och produktion.

få in genom att ansöka om bidrag från andra stiftelser.

- Även om det fortfarande fattas mycket pengar känns det som vi har vind i seglen. Forskare från hela världen har hört av sig för att komma hit och arbeta. Även en del högskolor i Sverige har visat intresse för verksamheten som faktiskt är unik i landet, säger Eric Danell.

I mitten av september arrangeras ett internationellt seminarium i Uppsala om mat- och medicinalsvampar. Syftet är att med olika exempel visa på betydelsen av svampkunskap.

Forskare från bland annat Danmark och USA kommer att berätta om sina upptäckter. Dansken Hans-Henrik Kristensen berättar om hur hans forskning resulterade i ett nytt antibiotikum från svamp som riktas mot resistenta bakterier i lungorna hos människan.

Kronprinsessan Victoria är på plats för att överlämna diplom till forskarna och för att träffa de privatpersoner som donerat pengar till Karljohanstiftelsen.

Av: Göran Karlsson